

4 Kryzys i odbudowa państwa polskiego

Na dobry początek

- 1 Podkreśl właściwe dokończenie zdania.

Następcą Bolesława Chrobrego był

- ☐ A Bezprym.
- ☐ B Bolesław Śmiały.
- ☐ C Kazimierz Sprawiedliwy.
- ☐ D Mieszko II.

- 2 Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz literę „P” przy zdaniach prawdziwych, a „F” – przy fałszywych.

Jedną z przyczyn kryzysu państwa Piastów w XI wieku był wspólny najazd Niemców i Rusinów na ziemie polskie.	P	F
W wyniku wyprawy zbrojnej Czechów w 1038 roku Polska zdobyła Śląsk.	P	F
Kryzys państwa polskiego został pogłębiony przez Bezpryma, który przejął władzę i zmusił Mieszka II do ucieczki.	P	F
Król Mieszko II dążył do przywrócenia pogańskiej wiary na ziemiach polskich.	P	F

- 3 Połącz portret Kazimierza Odnowiciela ze zdaniem opisującym tego władcę.

- Odesłał polskie insygnia koronacyjne cesarzowi Niemiec.
- Stłumił bunt ludności przeciw chrześcijaństwu.
- Zawarł sojusz z Czechami.
- Przyłączył do Polski Mazowsze i Pomorze Gdańskie.
- Odzyskał dla Polski utracony wcześniej Śląsk.
- Był synem Mieszka II.
- Przeniósł główną siedzibę władców Polski do Krakowa.

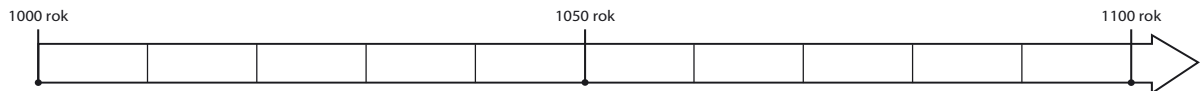
- 4 Uporządkuj podane wydarzenia w kolejności chronologicznej. W tym celu wpisz w wyznaczone miejsca cyfry od 1 do 5.

_____ koronacja Mieszka II
 _____ najazd Niemców i Rusinów na Polskę
 _____ przejęcie władzy w Polsce przez Bezpryma
 _____ powrót księcia Kazimierza do Polski
 _____ czeski najazd na Wielkopolskę

- 5 Uzupełnij tekst, wpisując w wolne miejsca właściwe imiona.

Książę _____ Śmiały dążył do wzmocnienia pozycji Polski. Poparł papieża _____ w sporze z cesarzem _____ o inwestyturę. W wyniku buntu możnych wspieranych przez biskupa _____ władca musiał uchodzić z kraju.

- 6 Przyjrzyj się zamieszczonej osi czasu. Następnie wykonaj polecenia.

Praca z osią czasu

- a) Zaznacz na osi czasu datę koronacji Bolesława Śmiałego.
 b) Zapisz nad osią czasu właściwą nazwę epoki historycznej.

- ★ 7 Oceń, który z potomków Bolesława Chrobrego: Mieszko II, Kazimierz Odnowiciel czy Bolesław Śmiały, ma Twoim zdaniem największe zasługi w pokonaniu kryzysu państwa polskiego w XI wieku. Uzasadnij swoją odpowiedź.

---

5 Rządy Bolesława Krzywoustego

Rozwiąż
dodatkowe
zadanie
docwiczenia.pl
Kod: H5NA8U

Na dobry początek

1 Podkreśl właściwe dokończenie zdania.

Władysław Herman był

- ☐ A bratem Bolesława Śmiałego.   ☐ C synem Mieszka II.
☐ B synem Bolesława Śmiałego.   ☐ D bratem Bolesława Krzywoustego.

2 Przyjrzyj się zamieszczonej mapie ukazującej ziemie polskie w XII wieku. Następnie wykonaj polecenia.

Praca z mapą

- a) Pokoloruj na czerwono tereny zdobyte przez Bolesława Krzywoustego.
b) Podpisz na mapie dzielnice wchodzące w skład państwa Piastów.

Małopolska, Mazowsze, Pomorze, Śląsk, Wielkopolska

- 3** Zapoznaj się z fragmentem *Kroniki polskiej* Galla Anonima z XII wieku. Następnie odpowiedz na pytania.

Tekst źródłowy

Żądania Henryka V wobec Bolesława

Cesarz [Henryk V], [...] przygotowując się do wkroczenia do Polski z potężnym wojskiem, przesłał Bolesławowi wprzód poselstwo w te słowa: „Niegodnym jest cesarza i przeciwnym prawom rzymskim wkraczać zbrojnie do kraju wroga, a zwłaszcza swego wasala, zanim się z nim nie porozumie co do pokoju, jeśli chce być posłusznym, lub co do wojny [...]. Dlatego powinienes albo przyjąć z powrotem brata swego, oddając mu połowę królestwa, a mnie płacić rocznie 300 grzywien trybutu, lub tyluż rycerzy dostarczyć na wyprawę, albo ze mną, jeśli czujesz się na siłach, podzielić mieczem królestwo polskie”. Na to książę północny Bolesław odpowiedział: „[...] mielibyśmy się za niewiasty [kobiety], a nie za mężów, gdybyśmy wolności swej nie bronili”.

Praca z tekstem źródłowym

- a)** Do czego wzywa Bolesława cesarz Henryk V?

- b)** Na jakie zasady powołuje się cesarz w liście do księcia Bolesława?

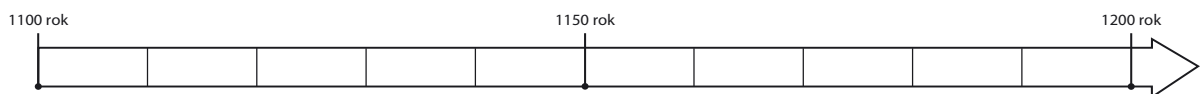
- c)** Jakiej odpowiedzi udzielił książę Bolesław cesarzowi?

- 4** Przyjrzyj się zamieszczonej osi czasu. Następnie wykonaj polecenia.

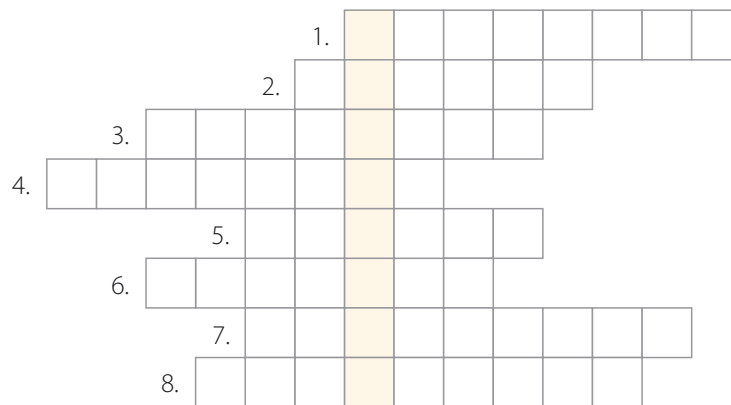
Praca z osią czasu

- a)** Zaznacz na osi czasu datę ogłoszenia testamentu Bolesława Krzywoustego.

- b)** Uzupełnij zdanie.

Podział Polski na dzielnice został przeprowadzony w _____ połowie _____ wieku.

5 Rozwiąż krzyżówkę. Następnie wyjaśnij znaczenie hasła głównego.

1. Palatyn Władysława Hermana.
2. Imię władcy Niemiec, który najechał Polskę w 1109 roku.
3. Imię przyrodniego brata Bolesława Krzywoustego.
4. Jeden z grodów na Pomorzu Zachodnim podbitych przez Bolesława Krzywoustego.
5. Gród oblegany przez Niemców w 1109 roku.
6. Obszar podbity przez Bolesława Krzywoustego.
7. Imię ojca Bolesława Krzywoustego.
8. Dokument wyrażający ostatnią wolę zmarłego.

HASŁO: _____

_____

6 Wymień uprawnienia, które według testamentu Bolesława Krzywoustego przysługiwały seniorowi.

- _____
- _____
- _____

★ **7** Określ, czym jest dokument znany jako *Bulla gnieźnieńska*. Wyjaśnij, dlaczego ma ona wielkie znaczenie dla języka polskiego.

_____

_____

_____

_____

Dobra rada

Skorzystaj z dostępnych źródeł, na przykład z internetu.